

věc, která v době prodeje existuje již v takové formě a kvalitě, by o ní bylo možno říci, že předmětem potřeby je. Toho nelze prý říci o švestkách počátkem června, kdy jsou ještě nezralé a jich úroda ještě nejistá, takže dle názoru zmateční stížnosti je sad nezralého ovoce něčím pomyslným, předvídaným, snad očekávaným, ale v případě, o nějž jde, ještě neexistentním. Námitka je právně bezpodstatná. Předměty potřeby ve smyslu lichevního zákona jsou i takové věci movité, které k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích slouží i jen nepřímo. Mezi věci takové řaditi dlužno zejména i suroviny, polotovary, tedy věci, které ve své původní nebo přechodné podobě rovněž nejsou způsobilé sloužiti přímo k ukojení shora uvedených potřeb, takže také při nich se dá jen předvídati, očekávati, že jednou, totiž teprve po spracování, dohotovení oněm potřebám sloužiti budou, a přece není vzhledem ke shora citovanému pojmu předmětů potřeby ni nejmenšího důvodu k pochybnostem v tom směru, že i takovéto věci, ve svém dočasném stavu k ukojení oněch potřeb nezpůsobilé, předměty potřeby ve smyslu lichevního zákona jsou. Stejně je tomu při takových věcech, které z jiné příčiny, na př. proto, že u nich přirozený proces vývoje ještě není dokonán, způsobilosti, ukájetí ony potřeby, posud nemají, ale svým časem jí nabudou. Předpokladem je pouze, že jde o věci právního obchodu; že tomu tak je u ovoce nezralého, toho pádným dokladem je zajiště zjev, doložený i tímto případem, že se totiž úroda ovoce na stromech prodává, vydražuje, zpravidla již v době, kdy ovoce je ještě nezralé. Nelze proto říci, že tu šlo o něco pomyslného a neexistentního. Ovoce již tu je, pochybnou je pouze otázka jeho budoucího množství a jakosti, čímž arci smlouva o jeho koupi a prodeji nabývá do jisté míry povahy smlouvy odvážné. V úvahu přichází tu smlouva ve smyslu §§ 1267, 1269, 1276 obč. zák. Než zákon uznává výslovně nejen přípustnost, nýbrž i právní platnost a závaznost smluv tohoto druhu. Jakmile tudíž v tomto případě smlouva o koupi a prodeji ovoce na stromech, byť nezralého, právoplatně byla uzavřena, je tím dán příslušný zákonný předpoklad skutkové podstaty řetězového obchodu bez ohledu na množství a jakost ovoce, které kupujícím svého času sklizeno bude.

Čís. 1022.

Neoprávněné brání podpory dle zákona ze dne 10. prosince 1918, čís. 63 sb. z. a n. Ku »vlastním prostředkům« podporovaného náleží též zá-půjčka, mu vyplacená.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1922, Kr I 994/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 15. dubna 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu dle §§ 197, 200 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Zaujati dlužno v první řadě stanovisko ku zmateční stížnosti, pokud se opírá o důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., poněvadž z příslušných

úvah vyplyne částečně bezpodstatnost výtky, uplatňované s hlediska formelního důvodu čis. 5 § 281 tr. ř. Zdůrazněno budiž dále, že důvod čis. 9 a) § 281 tr. ř. jsa povahy hmotněprávní, předpokládá, by stížnost obmezila se při jeho doličování jen na právní úvahy, by tyto opírala výlučně o skutkový děj, nalézacím soudem zjištěný, a na tomto podkladě nastoupila důkaz, že na zjištěný děj nebylo použito zákona správně. Dle této zásady neřídí se však stížnost zcela, pokud jde o subjektivní stránku případu. Stížnost vyzdvihuje zjištění soudu, že obžalovaný na opětovné otázky a také při poukazu na doložku obsaženou v přihlášce »vědomě nesprávné údaje stíhají se trestně«, odpovídal vždy, že nic nemá, a snaží se dokázati, že z této jediné skutečnosti nelze dovoditi zlý úmysl obžalovaného ku zločinu potřebný, to tím méně, ježto prý otázka, zda zápůjčka představuje pro laiky držbu, to jest jmění, jest otázkou rázu právníckého nikoli skutkového. Ten, kdo zápůjčku přijímá, je prý zároveň dlužníkem, an to, co obdržel, musí zase vrátiti, takže zápůjčka netvoří prý ve skutečnosti jmění dlužníkovu. V těchto vývodech nelze však spatřovati věcné doličení dovolávaného důvodu čis. 9 a) § 281 tr. ř., neboť nalézací soud vzal na základě průvodního materiálu a zejména skutečnosti, že obžalovaný, ač opětovně tázan, poučen a upozorněn, vždy udal, že majetku nemá, za prokázáno, že nejednal bezelstně, nýbrž lstivě a podvodně, to jest v úmyslu vylákati podporu nezaměstnaných na škodu státu, Tento výrok jest zjištěním skutečnosti a mohla by ho stížnost napadati jen, kdyby prokázala, že je stížen některou z vad, v čis. 5 § 281 tr. ř. výlučně uvedených. Takovéto vady však stížnost nedokazuje, jí nezdá se jen argumentace soudu přesvědčivou, čímž však nedoličuje žádné z vad, v čis. 5 uvedených, nýbrž pod rouškou dovolávaného důvodu zmatečnosti a právníckých úvah brojí jen nepřipustně proti přesvědčení soudcovskému, založenému na volném hodnocení průvodů (§§ 258, 288 č. 3 tr. ř.). Bezdůvodnou je však, pokud jde o věc samu. Stížnost popírá, že 17.000 K, jež obžalovaný obdržel od svědka Bedřicha P-a zápůjčkou, představoval »vlastní prostředky« po rozumu § 1 zákona ze dne 10. prosince 1918, čis. 63 sb. z. a n. a tudíž vlastní jmění obžalovaného v právním slova smyslu. Dlužníku je prý půjčená peněžitá částka do jisté míry jen svěřena, poněvadž prý má aspoň morální povinnost, zapůjčené peníze navrátiti. Neudal proto obžalovaný nic nepravdivého, řka, že nemá žádného jmění. S tímto stanoviskem nelze souhlasiti. Jisto je, že dlužník, nejsou-li stanovena zvláštní obmezení — a rozsudek takových nezjišťuje — může s vypůjčenou částkou libovolně nakládati (§ 983 obč. zák.), tudíž s ní disponovati tak, jak je to volno vlastníku nějaké věci (§ 354 obč. zák.). Nemůže býti proto pochybnosti, že peníz, obžalovanému zapůjčený, dlužno čítati k jeho »vlastním prostředkům«, kterého mohl obžalovaný volně použiti, zejména k zaopatření výživy pro sebe a svou rodinu. Zákon nerozlišuje, jakého rázu jsou ony »vlastní prostředky«, jakým způsobem byly získány, a nelze proto činiti rozdíl, jaký činí zmateční stížnost, poněvadž by se vnášelo do zákona něco, co tam obsaženo není. K tomu přistupuje, že obžalovanému vzhledem k jeho věku, vzdělání a postavení dlužno připisovati tolik životní zkušenosti, že věděl, že zapůjčených peněz může použiti ku krytí výživy, a že bylo proto jeho povinností, o zápůjčce této na opětovné a důrazné dotazy po jeho majetkových poměrech se zmíniti. Nezmínil se však o těchto penězích, naopak odpověděl též na otázku po majetkových poměrech své

manželky, že je rovněž nemajetna, ač dala okolkovati 4800 K, o nichž obžalovaný při hlavním přelíčení udal, že pocházejí z výtěžku za prodaný dům manželčin. Nálezací soud vylučuje též o obžalovaném, že byl v nějakém směru v pochybnostech, naopak upírá mu při jeho jednání vůbec bezelstnost. O tom, že zamlčených 17.000 K, jakož i 4800 K, náležejících manželce obžalovaného, jež vzhledem k tomu nebyla odkázána na výživu obžalovaného (§ 4 zákona ze dne 10. prosince 1918, čís. 63 sb. z. a n. a čl. IV. zákona ze dne 12. února 1919, čís. 63 sb. z. a n.), pro niž však obžalovaný pobíral 2 K rodinného příplatku, zabezpečovalo obžalovanému, pokud se týče jeho rodině po celou dobu, po níž bral neoprávněně podporu, potřebnou a jeho stavu odpovídající výživu, nelze pochybovati. Pakliže tedy obžalovaný přes to vymohl si vysvědčení nemajetnosti od obecního úřadu v Ch. a na základě tohoto vysvědčení, jsa si vědom nesprávnosti jeho obsahu, jakož i na základě dalšího předstírání své nemajetnosti před okresní komisí pro sociální péči v Ch. docílil vyplacení neoprávněné podpory nezaměstnaných, vydával se zajisté listivě za osobu, ku braní podpory oprávněnou, ačkoliv jí ve skutečnosti nebyl, a ježto tak dle zjištění soudu učinil v úmyslu, by poškodil stát, je výrok nálezacího soudu po stránce právní bezvadný.

Čís. 1023.

Právimoci československých vojenských trestních soudů podléhají trestné činy, spáchané příslušníky bývalé rak.-uh. armády před nastoupením činné služby v čsl. armádě jen tehdy, stalo-li se úřední opatření, vztahující se na přípravu nebo zahájení trestního řízení za trvání původního vojenského poměru a původní vojenské trestní pravomoci.

(Rozh. ze dne 28. listopadu 1922, N I 102/22.)

Přípisem ze dne 17. října 1922 oznámil Nejvyšší vojenský soud Nejvyššímu soudu jako soudu zrušovacímu, že zamýšlí vyříditi podání čs. vojenského prokurátora v Josefově ze dne 3. října 1922 ve sporu o příslušnost se státním zástupcem, pokud se týče s krajským soudem v Hradci Králové, v trestní záležitosti proti kapitánu Theodoru U-ovi takto: Pro trestný čin obviněného kapitána Theodora U-a, spáchaný dle udání tím, že v srpnu 1914 byla z jeho popudu vykonána mimosoudní justifikace na civilním obyvatelstvu obce P. v Srbsku, jsou příslušny trestní úřady civilní. Důvod y: Trestný čin za vinu mu kladený spáchal kapitán Theodor U. v době, kdy byl aktivním důstojníkem (nadporučíkem) bývalé rak.-uherské armády. Jako takový podléhal ovšem podle § 11 : 1 v. tr. ř. pravomoci bývalých soudů této armády. Jejím rozpuštěním byl však ukončen vojenský poměr, v němž obviněný se nalézal, a zanikla tím po rozumu § 16 v. tr. ř. i vojenská trestní pravomoc, které obviněný až do té doby podléhal. Článkem 2. zákona ze dne 28. října 1918, čís. 11 sb. z. a n. byly sice zachovány v platnosti veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení, k nimž dlužno počítati i § 11 zákona ze dne 5. července 1912, čís. 130 ř. zák. (vojenský trestní řád). Nelze však pochybovati, že tímto ustanovením byl recipován do zákonodárství státu čs. dosud platný zákon bývalé říše rak.-uherské pro vykonávání soud-